

5 HURTIGE TIL

HUGO ALRØE

Leder af forskningsprojektet MultiTrust, som gransker, hvordan videnskaben kan afgøre, om øko-varer er gode eller dårlige. Der er bl.a. afholdt tre populære foredrag på Folkeuniversitetet i Aarhus med titlen "Hvordan kan vi vide, om økologi er godt?". I alt deltog over 1800 personer.

TEKST: PETER NORHOLM ANDERSEN

Hvordan kan forskerne vide, om økologi er godt?

Det kan vi heller ikke! Videnskaben har ikke noget neutralt svar. Under foredragene illustrerede vi den pointe ved en afstemning. Deltagerne fik fire oplysninger inden for emner som bl.a. mælk og klima. Først fik de at vide, at en liter øko-mælk generelt står for en lidt større udledning af CO² ift. en konventionel. Så bad vi folk stemme, om de nu ville vælge økologisk eller konventionel mælk? Så oplyste vi, at der på bedriftsniveau er en betydeligt større CO²-udledning per hektar fra de konventionelle gårde. Så stemte folk igen osv.

Hvilke reaktioner fik I så?

Særligt den ene aften fik vi en række heftige reaktioner fra deltagerne. De følte sig manipulerede og mente, at vi flyttede rundt med dem, alt efter den viden, vi præsenterede dem for. Det vakte virkelig modstand, at vi ikke kunne give de klare svar, de havde forventet. I virkeligheden står både videnskab og forbrugere over for en uoverskuelig grad af kompleksitet, når man skal bedømme, om økologi er godt eller dårligt. Står du fx i supermarkedet og rækker hånden ned for at gribe en kylling, så er du i et stort krydspres. Du kan overveje pris, holdbarhed, smag, din sundhed og global opvarmning. Du kan også forholde dig til, om de økologiske kyllinger har haft det bedre, fordi de er opvokset under mere naturlige forhold, men så igen - der dør måske også flere øko-kyllinger, fx pga. rovdyr. Sådan kan argumenterne fare rundt i hovedet på en.

Hvordan kan jeg så afgøre, hvad der er godt eller skidt for klimaet, når jeg vil købe en liter mælk?

Svaret er faktisk op til dig selv: Hvad er vigtigt for dig, når det specifikt drejer sig om CO²-udledning inden for mælkeproduktionen? Er det udledningen per karton ude i butikken eller

på den enkelte bedrift, der er vigtigt for dig? Det er et svært valg, og desværre gør supermarkedernes private labels som fx Nettos Økoriget eller Coops Ånglamark valget endnu sværere. Leverer en producent frugt eller mælk til et private label, og gør han noget ekstra for klimaet, fx med et biogasanlæg, så kan du som forbruger ikke se, hvad han har arbejdet med. Det er et stort dilemma for producenten.

Hvordan har jeres forskning påvirket dine egne valg?

Det afgørende er hvilke værdier, du vælger dine fødevarer ud fra. Jeg havde det meste af den faktuelle viden, før MultiTrust gik i gang, og personligt mener jeg, at økologien – trods svagheder – i det store og hele er bedre. Men det er især vigtigt for mig, at økologien hele tiden arbejder på at blive bedre, og at jeg deler de mål, økologerne stræber efter. Det er ud fra det grundsyn, at jeg køber økologiske varer. Det gør valget nemmere for mig.

Hvordan kan jeres forskning bruges helt konkret?

Der har indtil videre ikke været ret stor fokus på at binde aktørerne i fødevarekæden. Forbrugere, virksomheder og producenter kan ikke hver for sig afgøre økologiens fremtid. Den skal de i dialog om. MultiTrust vil bl.a. lave en prototype på et onlinesystem, hvor man som forbruger kan se hvilke producenter, virksomheder og butikker, der gør en særlig indsats for fx klimaet. Og omvendt kan producenter og virksomheder se, hvad forbrugerne vægter højest. Vi vil gerne illustrere den type redskaber, der kan gøre økologien bedre i fremtiden.